

Mat-rim och ramsor

Svenska | åk 1–3

Eleverna får leka med språkets rytm genom rim och ramsor om mat och matsvinn, samtidigt får de reflektera över hur vi kan minska matsvinnet. Lektionen kombinerar språklek med hållbarhetsfrågor på ett lustfyllt sätt.

Syfte och mål

Genom rim och ramsor utvecklar eleverna sin språkliga medvetenhet och tränar sin förmåga att samtala, läsa, skriva och skapa egna rim. Samtidigt lär de sig om matsvinn och hur vi kan minska det. Efter lektionen ska eleverna känna till vad matsvinn är och kunna ge exempel på livsmedel eller delar av livsmedel som ofta blir matsvinn. De ska även kunna identifiera ord som rimmar och para ihop rimord.

Koppling till läroplanen

Svenska

- *Sambandet mellan ljud och bokstav. Strategier för att avkoda, förstå och tolka ord. Gemensamt och enskilt skrivande.*
- *Strukturerade samtal, återberätta innehåll, muntligt berättande.*
- *Rim, ramsor och lyrik. Texter som kombinerar ord och bild.*
- *Ord och begrepp för att uttrycka kunskaper och åsikter.*

Förkunskaper

Eleverna behöver ha en grundläggande förståelse för vad rim är. Viss kännedom om mat, måltider och matsvinn underlättar..

Tidsåtgång och arbetsätt

1–2 lektioner. Gemensam genomgång, arbete i par eller smågrupper samt enskilt arbete.

Material

- Ett memory att skriva ut per elevgrupp.
- Ett arbetsblad till varje elev.
- Whiteboard eller blädderblock för att skriva upp exempelrim.

Genomförande

Börja med att samtala om vad *matsvinn* är och varför det är viktigt att minska. Se texten *Fakta om matsvinn* under fliken *Extramaterial till lärare*.

Gå igenom vad *rim* är. En enkel förklaring är att det är ord som låter lika i slutet, som *sol* och *stol* eller *hund* och *rund*. Kan eleverna komma på något som rimmar på *mat*?

Matsvinnssrim

Läs upp några meningar och låt eleverna komma på rimmet.

- Luktas maten bra? Smaka och ...! (ta)
- Matens bäst-före-dag, behöver inte följas som en (lag)
- Tror du mjölken är gammal när du ska baka, testa genom att titta, lukta och (smaka)
- Kål som blivit lite brun kan användas i maten, laga till den och lägg upp på ... (faten)
- Vet du några bra sätt, hur du förvarar maten ... (rätt)
- En morot som är lite slak, har fortfarande ha mycket ... (smak)
- Torrt bröd kan du bryta, och lägga i en ... (gryta)
- Ledsna grönsaker kan man lägga i soppa, och lite hårt bröd kan man ... (doppa)
- I kylen finns rester kvar, viktigt att använda det vi redan ... (har)
- Genom att använda det vi redan har, pengar och naturresurser vi ... (spar)

Nedan följer några ramsor med rim skrivna av Zuni Aurora Vargas Catalan. Dessa kan användas för att lära ut om matsvinn eller som inspiration om eleverna ska hitta på egna ramsor, rim och dikter.

En ledsen morot

Även om moroten är lite slak,
så är den fortfarande full av smak!
Koka den till en soppa eller en gryta,
då kan du om maten skryta!

En skrynklig tomat

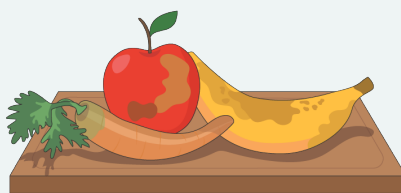
En tomat som börjar bli lite skrynklig och mjuk.
Är fortfarande full av smak och kan tas i bruk.
Använd den i en sås eller en pastarätt,
en soppa, eller grönsaksrätt!

En mosad banan

En mosad banan kan tyckas trist,
men kan bli till en smaskig pannkakstvist!
Mosa den i smeten, stek och njut,
till att sista pannkakan tagit slut.

Titta lukta smaka

Titta, lukta, smaka, det är vårt sätt,
att se om maten är fräsch och rätt.
Om den luktar illa eller smakar prutt,
då är maten kaputt.

Rim-memory

Dela in eleverna i smågrupper och ge varje grupp ett exemplar av rim-memory. Eleverna turas om att dra två kort och läser ordet som står på kortet. Om korten rimmar är det ett par och eleven behåller kortet. Om de inte rimmar läggs de tillbaka och nästa elev får välja två kort. Spelet fortsätter tills alla par är hittade.

Arbetsblad med rimträning

Dela ut arbetsbladet med rimövningar. Eleverna arbetar enskilt med att dra ett streck mellan ord som rimmar.

Avslutning

Gå igenom rimmen tillsammans. Låt eleverna komma på fler rim om mat och matsvinn. Se rimlista nedan. Avsluta med en kort reflektion: Hur kan rim och ramsor hjälpa oss att minnas saker? Vad kan vi minnas om matsvinn?

Facit

Arbetsblad: soppa–hoppa, bi–vi, ko–sko, mat–tomat, matsvinn–spinn.

Rim-memory: bär–här, bröd–röd, dill–sill, fisk–disk, gröt–söt, kaka–baka, lax–sax, lök–hök, mat–fat, matsvinn–spinn, ris–gris, saft–skaft, smör–kör, soppa–doppa, sylt–skylt, ägg–vägg.

Rimlista

Exempel på ord som är mat- och matsvinnrelaterade och ord som rimmar på dessa.

Mat

Bröd – röd, glöd, död, nöd
Bär – här, där, när, kär, lär
Dill – sill, spill, drill, grill, till, vill
Fisk – disk, risk, frisk
Frukt – lukt, fukt, bukt
Gröt – söt, röt, nöt, blöt, bröt, flöt, knöt, njöt, skröt
Kaka – maka, baka, skaka, braka, haka, knaka, raka, smaka
Korv – torv, skorv
Lax – sax, ax, fax, pax, krax, flax, strax, vax
Lök – hög, kök, sök, dök, rök, strök, stök
Macka – backa, hacka, jacka, knacka, kvacka, packa, snacka
Mat – fat, hat, lat, prat, tjat
Ris – gris, pris, is, bris, kris, spis, vis, expertis
Saft – kraft, haft, skaft

Smör – kör, gör, dör, för, mör, rör, skör, stör
Soppa – hoppa, loppa, toppa, doppa, droppa, noppa, proppa
Sylt – fyllt, skylt, skylt, förgyllt
Ägg – vägg, lägg, skägg

Matsvinn

Avfall – tall, kall, skall, ball
Kompost – frost, kost, rost, post
Matsvinn – in, din, min, sin, spinn, sinn, krypin
Rester – fester, tester
Skal – gal, tal, val, bal, hal, kal, kval, mal, sal, sjal, smal, sval
Soptunna – unna, kunna, förunna, miss-unna, försvunna, funna